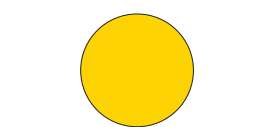

در پی نقشه راه جدید اشتغال هستیم

رئیس سازمان فنی و حرفه‌ای کشور معتقد است با برنامه‌های جدید، شکاف میان آموزش و اشتغال پر خواهد شد و مهارت‌ها به مرکز توسعه اقتصادی کشور تبدیل می‌شود

ب ا د د ا ش ت

جهانگیر قهرمان زاده

کارشناس رفاة اجتماعی

توانمندسازی زنان؛ ضرورت توسعه پایدار

توانمندسازی زنان دیگر یک سیاست تازه نیست، بلکه ضرورتی است برای حفظ تعادل اجتماعی و رشد اقتصادی کشور. در دهه‌های اخیر، نگرش جامعه نسبت به جایگاه زنان دگرگون شده و نقش آنان از مرزهای سنتی خانه و خانواده فراتر رفته است. هرچند هنوز در جوامع سنتی از زن انتظار می‌رود در نقش مادر و خانه‌دار ظاهر شود، اما واقعیت این است که در همان جوامع، اگر مرد خانواده - نان آور اصلی - به هر دلیل از چرخه کار خارج شود، نگاه سنتی از زن می‌خواهد نقش او را بر عهده گیرد. در سال‌های اخیر، افزایش آمار طلاق، اعتیاد و فقر موجب رشد جمعیت زنان خودسرپرست و سرپرست خانوار شده است. این تحول، ضرورت توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی آنان را بیش از پیش نمایان کرده است. سیاست‌گذاران نیز به این تغییر توجه نشان داده و در اسناد توسعه و برنامه‌های اشتغال‌زایی، جایگاه ویژه‌ای برای آموزش و مهارت‌آموزی زنان در بازار کار تنها در بعد اقتصادی خلاصه نمی‌شود. اشتغال آنان به‌عنوان ابزاری برای کاهش آسیب‌های اجتماعی، افزایش سرمایه اجتماعی و ارتقای تاب‌آوری خانواده عمل می‌کند. زنان به دلیل دقت، نظم و توانایی بالا در یادگیری مهارت‌های فنی، در بسیاری از مشاغل می‌توانند نقش آفرینی مؤثری داشته باشند. با این حال، نمی‌توان نسخه‌ای واحد برای اشتغال زنان تجویز کرد؛ شرایط خانوادگی و اجتماعی آنان متنوع است و سیاست‌های حمایتی باید متناسب با این تفاوت‌ها طراحی شود.

آموزش فنی و حرفه‌ای در سال‌های اخیر اهمیت زیادی یافته است، به‌ویژه برای زنان در مناطق کمترتوسعه‌یافته که به دلیل مختلف به مهارت‌آموزی نیاز دارند. مراکز آموزشی فنی و حرفه‌ای به پایگاه‌های مهم توانمندسازی زنان تبدیل شده‌اند و آموزش‌ها به صورت استاندارد و با اعطای گواهینامه معتبر ارائه می‌شود. این سیاست‌ها با استقبال زنان مواجه شده و آن‌ها را برای توسعه حرفه‌ای خود بیشتر تشویق کرده است.

در سال‌های اخیر، سیاست‌ها به سمت ایجاد فرصت‌های برابر برای زنان حرکت کرده است. زنان در شهرهای مختلف مهارت‌های متناسب با بازار کار می‌آموزند و برای کسانی که قادر به حضور در محیط‌های کاری نیستند، اشتغال خانگی فراهم می‌شود.

نتیجه این روند، ظهور زنانی است که با تکیه بر مهارت و پشتکار، از خانه تا صنعت در حرکت‌اند؛ زنانی که آثار هنری، صنایع دستی و محصولات باکیفیت تولید می‌کنند و به اقتصاد خانواده و جامعه جان تازه‌ای می‌بخشند. اشتغال زنان علاوه بر افزایش تولید ناخالص داخلی، آنان را از بسیاری از بزه‌های اجتماعی ناشی از بیکاری و فقر مصون می‌دارد.

توانمندسازی زنان، در کنار دسترسی به آموزش، حمایت مالی و فرصت‌های برابر شغلی، می‌تواند نقطه آغاز صنعتی شدن جامعه زنان ایران باشد. سرمایه‌گذاری بر آموزش و اشتغال زنان، نه تنها به معنای حمایت از یک قشر خاص، بلکه گامی ضروری برای پایداری اقتصادی، کاهش فقر و تقویت عدالت اجتماعی در کشور است.

الیه ابراهیمی

روزنامه نگار

• در حوزه توسعه زیرساخت‌ها چه اقداماتی برای رفع چالش فرسودگی تجهیزات انجام شده یا در دست اقدام است؟

توسعه زیرساخت‌های آموزش مهارتی یکی از محورهای اصلی برنامه است. بیش از ۱۰۰ پروژه نوسازی و تجهیز مراکز آموزشی فنی و حرفه‌ای در سراسر کشور در دست اجراست. این اقدام در راستای تأکید رئیس‌جمهور بر فراهم‌آوری فرصت‌های برابر آموزشی و تقویت نظام مهارتی صورت می‌گیرد. منابع مالی این پروژه‌ها از طریق مشارکت اجتماعی، منابع ملی، و خیرین تأمین می‌شود. هدف، ایجاد فرصت‌های آموزشی با کیفیت و به‌روز رسانی زیرساخت‌ها برای پاسخ به نیازهای بازار کار است.

• طرح «همنوا» چیست و چه هدفی را دنبال می‌کند؟

طرح «همنوا» نماد هم‌افزایی ملی برای استفاده بهینه از منابع آموزشی است. در این طرح، مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و هنرستان‌های آموزش و پرورش همکاری می‌کنند و از امکانات فیزیکی، نیروی انسانی و تجهیزات یکدیگر بهره می‌برند. این همکاری باعث افزایش بهره‌وری و ارتقای کیفیت آموزش‌های مهارتی می‌شود. طرح «همنوا» با هدف آموزش مهارتی بیش از ۱۰۰ هزار نفر - راه‌اندازی ۳۰ هنرستان وابسته به سازمان، ظرفیت‌های موجود را به‌طور مؤثر به کار می‌گیرد. همچنین، هنرجویان علاوه بر مدرک تحصیلی، گواهینامه معتبر سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای را دریافت می‌کنند که تسهیل‌کننده ورود آن‌ها به بازار کار است. این طرح مبتنی بر قوانین کشور و نمونه‌های موفق جهانی است و در راستای تحقق عدالت آموزشی و ارتقای مهارت‌ها حرکت می‌کند.

• کنسرسیون‌های مهارت چگونه شکاف بین مهارت فارغ‌التحصیلان و نیاز صنعت را پر می‌کنند؟

کنسرسیون‌های مهارت راه‌حل مستقیم برای هماهنگی بین بنگاه‌های اقتصادی و آموزش فنی و حرفه‌ای هستند. در این طرح، شرکت‌ها نیازهای آموزشی خود را به دبیرخانه کنسرسیون اعلام کرده و دوره‌های آموزشی بر اساس این نیازسنجی تنظیم می‌شود. تاکنون، این کنسرسیون‌ها در ۲۸ استان با عضویت ۶۶۰ شرکت بزرگ ایجاد شده است. اهداف آن شامل آموزش ۱۵۰ هزار نفر به صورت سفارشی، اشتغال‌زایی برای ۷۰ درصد از نیروی آموزش‌دیده و ارتقای مهارت ۱۰۰ هزار نفر از کارکنان صنعت است. تأمین منابع در این طرح از طریق مشارکت صنایع در تأمین اساتید، مربیان و تجهیزات صورت می‌گیرد، به این معنا که صنعت خود در فرایند تربیت نیروی کار مشارکت دارد.

• سازمان برای آموزش «مهارت‌های پیشرفته» در دنیای امروز چه برنامه‌ای دارد؟

سازمان به شدت بر آموزش مهارت‌های پیشرفته متمرکز است. برنامه «ایجاد مراکز آموزش مهارت‌های پیشرفته» با همکاری وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مختلف در حال اجراست. این برنامه شامل ایجاد و تجهیز ۳۱ مرکز مهارت‌های پیشرفته و ۵۰ کارگاه انرژی‌های تجدیدپذیر (خورشیدی) است. مراکز مذکور برای تربیت نیروی انسانی متخصص در حوزه‌های نوین چون انرژی‌های تجدیدپذیر، هوش مصنوعی و فناوری اطلاعات طراحی شده‌اند. تأمین مالی این برنامه از ظرفیت‌های ملی شامل تخصیص اعتبار ۱۰۰۰ میلیارد تومانی برای خرید تجهیزات و ۱۰۰ میلیارد تومان بودجه برای تجهیز کارگاه‌ها تأمین می‌شود. آموزش‌ها در چهار خوشه کشاورزی، هنر، صنعت و خدمات ارائه شده و ۱۷۰ استاندارد شایستگی در حوزه‌های کلیدی مانند هوش مصنوعی و بلاچین تدوین و بارگذاری شده است.

• «معماری نوین اکوسیستم ملی سنجش» که در برنامه‌های شما ذکر شده است، به چه معناست؟

این طرح یکی از تحولات اساسی سازمان است. هدف آن ایجاد «مراکز سنجش صلاحیت شغلی» و نظام یکپارچه سنجش است. این اقدام با تدوین سند راهبردی، نقشه راه علمی و چارچوب اجرایی آغاز شده و شامل استقرار پلتفرم دیجیتال یکپارچه برای فرایندهای سنجش است. این پلتفرم مدیریت چابک، نظارت‌پذیر و داده‌محور مراکز سنجش را در ممکن می‌سازد و مشارکت نهادهای تخصصی را در فرایند سنجش نهادینه می‌کند. از طریق بیش از ۱۵ تفاهم‌نامه با نهادهای حرفه‌ای و صنوف، سنجش‌ها به نیازهای واقعی بازار کار منطبق می‌شود.

• تمام این طرح‌ها نیازمند منابع مالی قابل توجه هستند. مدل نوین تأمین مالی شما چگونه کار می‌کند؟

این مدل یک تغییر اساسی در رویکرد تأمین مالی است. از مدل سنتی و وابسته به بودجه عمومی عبور کرده و به یک «مدل سه‌جانبه‌گرای پایدار» دست یافته‌ایم که بر مشارکت دولت، کارفرما و مهارت‌آموز استوار است. این تغییر پارادایم باعث جذب حدود ۳.۵ همت منابع جدید در سال ۱۴۰۴ شده است. منابع تأمین مالی از طریق مسئولیت اجتماعی نفت، شرکت‌های تابعه وزارت تعاون و منابع مالیاتی ۱۰۰۰ میلیارد تومانی تأمین می‌شود. همچنین، مشارکت

خیرین مهارتی و سرمایه‌گذاری‌های جدید در این روند نقش دارند. با این الگوی مشارکتی، مراکز مهارت‌سازی در سراسر کشور به شیوه هیئت امنایی مدیریت می‌شوند و برای توسعه خدمات و زیرساخت‌ها، نظام‌نامه برون‌سپاری تدوین شده است.

• اخیراً شاهد برگزاری بیست‌ودومین دوره مسابقات ملی مهارت در اصفهان بودیم. این دوره چه تفاوتی با دوره‌های قبل داشت؟

بیست‌ودومین دوره مسابقات ملی مهارت که در مهرماه ۱۴۰۴ در اصفهان برگزار شد، یک رویداد نبود بلکه یک «گام بنیادین به سوی ایران ماهر» بود. برای اولین بار در کشور، این مسابقات با رویکردی کاملاً نوین و به صورت «فستیوالی» برگزار شد. محور اصلی این مدل اجرایی جدید، «تمرکز، هم‌افزایی و نقش‌آفرینی جهانی» بود. تفاوت‌های کلیدی این دوره با دوره‌های قبل شامل همسویی کامل با استانداردهای جهانی با الهام‌گیری از مسابقات جهانی مهارت، تمرکز عملیاتی برای اجرای ۳۸ رشته تخصصی به صورت یکپارچه و متمرکز در اصفهان، توجه به رویکرد مشارکتی که بر پایه سه محور شکل می‌گرفت اعم از تنظیم‌گری حاکمیتی سازمان، مشارکت فعال بخش خصوصی به عنوان مجریان اصلی و هدایت تخصصی صنایع مرتبط، حضور بیش از ۱۴۰۰ نفر داور، کارشناس و رقابت‌کننده و در نهایت حضور عالی‌ترین مقام اجرایی کشور در مراسم افتتاحیه که نشان دهنده اهمیت استراتژیک مهارت در نگاه حاکمیت بود.

یک نوآوری مهم دیگر، «تحول در نظام داوری» بود. ما دقیقاً منطبق با استانداردهای سازمان جهانی مهارت بر اساس سیستم اطلاعاتی مسابقات عمل کردیم. بالغ بر ۵۰۰ نفر از کارشناسان و سرداوران، آموزش‌های تخصصی مدل جهانی ارزشیابی CIS را فرا گرفتند. نتایج این رویکرد، غربالگری نخبگان در تراز جهانی بود. مدال‌آوران این دوره بلافاصله به اردوی تیم ملی مهارت برای آماده‌سازی جهت حضور در «مسابقات جهانی مهارت ۲۰۲۶ شانگهای» دعوت می‌شوند. این مسابقات یک نقشه راه دقیق از «شکاف مهارتی» کشور در مقایسه با استانداردهای جهانی به ما داد.

• در دنیای امروز، همکاری‌های بین‌المللی نقش مهمی در انتقال دانش دارد. سازمان در حوزه «دیپلماسی مهارت» چه دستاوردهایی داشته است؟

دیپلماسی مهارت یکی از استراتژی‌های کلیدی ما برای ارتقای استانداردها و انتقال دانش است. ما به طور فعال روابط خود را با سازمان‌های جهانی مانند یونسکو، یونیسف و آژانس‌های همکاری بین‌المللی نظیر کوپیکای کره جنوبی تقویت کرده‌ایم. اجازه دهید به چند پروژه مشخص اشاره کنم: همکاری با صندوق جمعیت سازمان ملل در قالب آموزش زنان سرپرست خانوار در خوی، آموزش به معلولان و جوانان آسیب‌دیده در کهگیلویه و بویراحمد و نیز زنان سرپرست خانوار در کرمان. همکاری با یونیسف در قالب اجرای اجرای طرح زنگ مهارت برای آماده‌سازی دانش‌آموزان برای آینده در دو استان سیستان و بلوچستان و فارس. همکاری با آژانس همکاری‌های بین‌المللی کره جنوبی و یونسکو در قالب طرح ۷.۵ میلیون دلاری برای «به‌روزرسانی مرکز تربیت مربی فنی و حرفه‌ای» که شامل تجهیز مرکز و آموزش مربیان در داخل و خارج از کشور است. تخصیص ۵۰۰ هزار دلار اعتبار از سوی دولت کره جنوبی برای توسعه زیرساخت‌ها و تجهیزات حوزه «هوش مصنوعی» در استان کردستان. در بحث‌های آموزشی نیز برنامه‌هایی نظیر اعزام ۳۸ مربی و کارشناس به چین برای شرکت در دوره‌های آموزشی «رایانش ابری» و «مدیریت و توسعه حرفه‌ای» و دوره‌های مشترک با یونسکو-یونیووک را در دست اقدام داریم.

